

Høringsnotat – Forslag til reviderte bestemmelser om tilbaketrekking av lokaliteter ved passivitet

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
2	Bakgrunn	1
2.1	Gjeldende rett	1
2.2	Nærmere om bakgrunnen for forslaget	2
3	Forslag om endrede passivitetsregler i akvakulturregelverket	4
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	5

1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette på høring forslag om endrede passivitetsregler i akvakulturregelverket. Forslaget innebærer at perioden med passivitet forlenges fra to år til tre år som vilkår for tilbaketrekking av lokaliteter. Forskriftsforslaget er vedlagt høringsbrevet.

2 Bakgrunn

2.1 Gjeldende rett

Departementet kan endre eller trekke tilbake en akvakulturtillatelse dersom tillatelsen ikke benyttes eller bare benyttes i begrenset grad, og departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tilbaketrekking av akvakulturtilatelser, jf. akvakulturloven § 9 første ledd bokstav d og siste ledd.

Passivitet brukes i det følgende som betegnelse på at tillatelser eller lokaliteter ikke benyttes eller bare benyttes i begrenset grad. Dersom vilkåret om passivitet er oppfylt, vil det bero på en konkret og skjønnsmessig vurdering om tillatelsen eller lokaliteten skal trekkes tilbake.

For akvakultur av laks, ørret og regnbueørret i sjø og ferskvann skilles det mellom *tillatelse* og *lokalitetsklarering* som sammen gir rett til å drive akvakultur. Tilbaketrekking av tillatelse og tilbaketrekking av lokalitet vil i utgangspunktet være to ulike handlinger. For akvakultur av laks, ørret og regnbueørret på land og for andre arter enn laks, ørret og regnbueørret gis akvakulturtilatelsen samlet som én tillatelse knyttet til én bestemt lokalitet. Tilbaketrekking av tillatelse vil her også innebære tilbaketrekking av lokalitet.

De sentrale bestemmelsene om tilbaketrekking av tillatelser og lokaliteter på grunnlag av passivitet er gjengitt nedenfor og fremgår av følgende forskriftsbestemmelser for bestemte typer akvakultur:

- Forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) § 38
- Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret (forskrift om akvakultur, andre fiskearter) § 18

Laksetildelingsforskriften § 38 har følgende ordlyd:

§ 38. Tilbaketrekking av tillatelse og lokalitet ved passivitet

Fiskeridirektoratet kan trekke tilbake en akvakulturtillatelse eller lokalitetsklarering dersom det innen to år etter vedtak ikke er etablert virksomhet med mer enn en tredjedel av tillatt biomasse. Det samme gjelder dersom det senere ikke har vært virksomhet som overstiger en tredjedel av det tillatte i en periode på to år.

Unntatt er tillatelse eller lokalitet som ikke er blitt benyttet i to år på grunn av pålagt brakklegging av lokaliteten. Denne kan trekkes tilbake dersom den i henhold til godkjent driftsplan ikke skal benyttes etter denne toårsperioden.

Tilsagn om tillatelse kan trekkes tilbake dersom tilsagnshaver ikke har sendt inn søknad eller melding etter kapittel 7 om klarering av lokalitet for akvakultur innen seks måneder fra tilsagnsdato.

Overføring av tillatelse, overføring av tilsagn om tillatelse eller klarering av lokalitet til ny innehaver medfører ikke fristavbrudd etter denne paragrafen.

Forskrift om akvakultur, andre fiskearter § 18 har følgende ordlyd:

§ 18. Tilbaketrekking av tillatelse ved passivitet

Fiskeridirektoratet kan trekke tilbake en akvakulturtillatelse dersom det innen to år etter tillatelse er gitt, ikke er etablert virksomhet med mer enn en tredjedel av det tillatte. Det samme gjelder dersom det senere ikke har vært virksomhet som overstiger en tredjedel av det tillatte i en periode på to år.

Unntatt er tillatelse som ikke er blitt benyttet i to år på grunn av pålagt brakklegging av lokaliteten. Denne kan trekkes tilbake dersom den i henhold til godkjent driftsplan ikke skal benyttes etter denne toårsperioden.

Overføring av tillatelse eller overføring av tilsagn om tillatelse medfører ikke fristavbrudd etter denne paragrafen.

2.2 Nærmere om bakgrunnen for forslaget

Perioden med passivitet som vilkår for tilbaketrekking av lokalitet er i dag satt til to år, men har tidligere vært tre år. En arbeidsgruppe leverte 1. juni 2021 sine forslag til forenklinger i havbruksregelverket, og foreslo blant annet at dagens regel for tilbaketrekking av lokalitet ved passivitet endres fra to til fire år "hvor det foreligger gode grunner for slik forlengelse". Arbeidsgruppen skrev at "[s]elv om det også i dag gjøres unntak dersom lokaliteten ikke er blitt benyttet innen fristen på grunn av pålagt brakklegging, vil ulike grunner basert på drift, miljø, sykdom, omlegging av soner m.m. gi

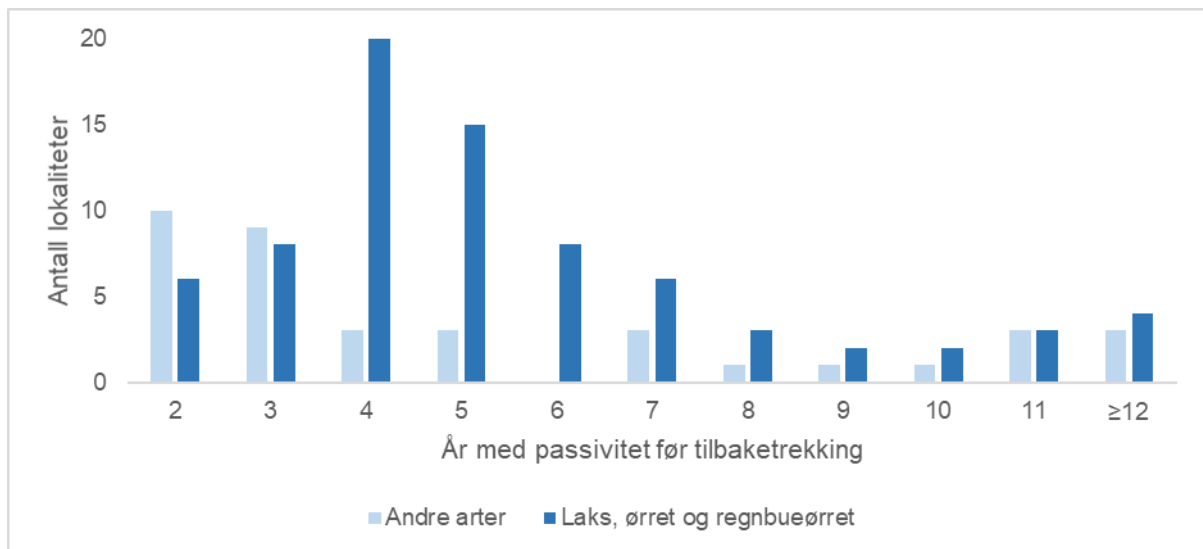
et berettiget behov for at en lokalitet ikke benyttes for en periode som overstiger 2 år." Fiskeridirektoratet har i brev av 31. oktober 2019 foreslått at perioden med passivitet forlenges fra to år til tre år som vilkår for tilbaketrekking av lokaliteter.

Formålet med akvakulturlovens passivitetsregel er å hindre at lokaliteter ligger brakk og beslaglegger areal som kunne vært nytt til akvakultur eller andre formål, jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) side 63. Dette er særlig aktuelt i allmenningen i sjøområder. Departementet påpeker i den sammenheng at det er begrenset tilgang på tilstrekkelig og egnet areal til akvakultur. Lengre periode med passivitet som grunnlag for tilbaketrekking av lokalitet kan dermed være til ulempe både for akvakulturnæringen som helhet og for øvrige arealinteresser i disse områdene.

Lokaliteter for alminnelige matfisktillatelser og for tillatelser til særlige formål benyttes som fordelingsnøkkel for fordeling av midler fra havbruksfondet. Kun lokaliteter for laks, ørret og regnbueørret i sjøvann inngår i fordelingsnøkkel. Fordelingen baseres på lokalitetenes maksimalt tillatte biomasse slik dette er registrert i akvakulturregisteret. For at fordelingen av midlene i havbruksfondet skal bli gjort i tråd med formålet, er det nødvendig at lokaliteter som er passive i lengre perioder trekkes tilbake og tas ut av akvakulturregisteret.

Dersom innehaverne av akvakulturtillatelser gis adgang til ikke å benytte eller bare i begrenset grad benytte lokaliteter i lengre perioder, vil dette kunne gi innehaverne større fleksibilitet i deres drift. Utnyttet kapasitet på lokaliteter vil eksempelvis kunne tas i bruk dersom det skulle oppstå ulike typer driftsutfordringer i andre områder. Videre vil situasjoner med omstrukturering i drifts- eller brakkleggingsmønster kunne medføre at en lokalitet ikke benyttes eller bare benyttes i begrenset grad i en lengre periode.

Dersom vilkåret om passivitet er oppfylt, vil det bero på en konkret og skjønnsmessig vurdering om lokaliteten skal trekkes tilbake. Fiskeridirektoratet har utarbeidet en oversikt over 114 lokaliteter som ble trukket tilbake i perioden fra 2017 til august 2021 etter passivitet i medhold av laksetildelingsforskriften § 38 og forskrift om akvakultur, andre fiskearter § 18. Figur 1 nedenfor illustrerer antall år med passivitet før tilbaketrekking av lokalitetene. Som det fremgår av figuren, er det i disse sakene variasjon fra to år til over tolv år med passivitet. Medianen er 3 år og 5 år med passivitet før tilbaketrekking av lokaliteter henholdsvis for andre arter og for laks, ørret og regnbueørret. Kun 14 % av alle lokalitetene ble trukket tilbake etter mindre enn 3 år med passivitet.

Figur 1 Oversikt over varighet av passivitet før tilbaketrekking av lokaliteter i perioden 2017-2021. Kilde: Fiskeridirektoratet

Som det fremgår av det foregående, er det flere og til dels motstridende hensyn som gjør seg gjeldende ved fastsettingen av perioden med passivitet som vilkår for tilbaketrekking av lokaliteter. Departementet ber om høringsinstansenes innspill om eventuelle andre hensyn enn dem som er omtalt her, som også bør vektlegges i denne sammenheng.

3 Forslag om endrede passivitetsregler i akvakulturregelverket

Forslaget innebærer at perioden med passivitet forlenges fra to til tre år som vilkår både for tilbaketrekking av lokaliteter i laksetildelingsforskriften § 38 første ledd og for tilbaketrekking av tillatelser i forskrift om akvakultur, andre fiskearter § 18 første ledd.

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes synspunkter på om vilkåret for tilbaketrekking ved passivitet i det hele tatt bør endres eller videreføres uten endringer. Departementet ber også om synspunkter på den konkrete varigheten av passivitet som vilkår for tilbaketrekking av lokaliteter og tillatelser i henholdsvis laksetildelingsforskriften § 38 og forskrift om akvakultur, andre fiskearter § 18.

Forslaget viderefører unntak fra tilbaketrekking for lokalitet eller tillatelse som ikke er blitt benyttet på grunn av pålagt brakklegging av lokaliteten, jf. laksetildelingsforskriften § 38 andre ledd og forskrift om akvakultur, andre fiskearter § 18 andre ledd.

Departementet foreslår ikke endringer i reglene om passivitet for tillatelse eller tilsagn om tillatelse til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret. Forslaget til endring i laksetildelingsforskriften § 38 differensierer derfor mellom tilbaketrekking av tillatelse og lokalitet.

Forslaget innebærer ulik varighet av passivitet som vilkår for tilbaketrekking av *lokaliteter* og *tillatelser* for laks, ørret og regnbueørret. Som beskrevet ovenfor, er det i Fiskeridirektoratets praksis fra de siste årene en rekke eksempler på tilbaketrekking av

lokaliteter på grunn av passivitet. Tilbaketrekking av tillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret i sjø og ferskvann på grunn av passivitet fremstår i dag derimot som mindre aktuelt. På land gis tillatelse til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret som én tillatelse knyttet til én bestemt lokalitet. For tilbaketrekking av slike tillatelser, vil dermed vilkåret for tilbaketrekking fortsatt være passivitet i to år.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer at lokaliteten vil være passiv i ytterligere ett år før lokaliteten kan trekkes tilbake på grunn av passivitet, og dette vil være uavhengig av bakgrunnen for passivitet. En gjennomgang av praksis fra de siste årene viser et stort spenn i varighet av perioden med passivitet før tilbaketrekking av lokaliteter. Kun 14% av lokalitetene som ble trukket tilbake etter passivitet i medhold av laksetildelingsforskriften § 38 og forskrift om akvakultur, andre fiskearter § 18 i perioden 2017-2021 hadde være passive i mindre enn 3 år. Departementet antar at det ikke vil få noen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser å endre vilkåret for tilbaketrekking fra passivitet i to år til passivitet i tre år.